

Cristian Eduard Ștefan, cu contribuția: David Baciu, Adrian Bălășescu, Mădălina Dimache, Cristina Georgescu, Mihaela Golea, Florian Mihail, Gabriel Vasile, *Așezarea neo-eneolitică de la Aldeni-Gurguiul Balaurului, jud. Buzău: o reevaluare interdisciplinară*. Biblioteca Mousaios 19. Editura Cetatea de Scaun. Târgoviște 2023. (ISBN 978-606-537-640-3), 467 pagini.

În peisajul actual al arheologiei românești acaparat de arheologia contractuală, reevaluarea vechilor colecții și săpături reprezintă o excepție notabilă. Cei mai mulți dintre specialiști preferă publicarea propriilor investigații, fie că provin în urma unor săpături sistematice sau a unor săpături preventive. Din aceste considerente, colecții vechi de o importanță deosebită rămân uitate pe rafturile prăfuite ale muzeelor.

Este bine cunoscut faptul că documentația care însoțește vechile colecții este deseori lacunară, abundă în descrieri ale obiectelor și mai puțin ale contextelor. Cu toate acestea, ceramica rezultată din aceste săpături a stat la baza creării culturilor arheologice și a sistemelor de cronologie relativă. De prea multe ori datele provenite din aceste săpături sunt insuficiente după standardele actuale. Pentru a deține un set de informații pertinente și pentru a urmări etapele constitutive ale istoriei arheologiei românești considerăm că reevaluarea unor colecții vechi este necesară.

O consecință firească a lipsei acute din peisajul arheologic românesc a reevaluării unor colecții importante a fost apariția volumului dedicat așezării neo-eneolitice de la Aldeni-Gurguiul Balaurului, jud. Buzău. Importanța reevaluării acestei așezări rezidă în primul rând din considerentul că aici au fost desfășurate cele mai vechi săpături care au dus la definirea aspectului cultural Stoicani-Aldeni.

Încă de la bun început trebuie precizat că efortul depus pentru a readuce la lumină vechile cercetări arheologice de la Aldeni-Gurguiul Balaurului a avut în prim plan analiza materialului arheologic provenit din mai multe campanii de săpături arheologice (1940, 1942, 1943, 1955, 1983 și 1985). Pentru toți cei care au încercat să deslușească enigmele unor vechi campanii de săpătură, este cât se poate evident faptul că acesta reprezintă un efort anevoios, presărat atât cu frustrări, cât și cu satisfacții. Una dintre cele mai des întâlnite probleme în cazul unor astfel de inițiative științifice este cea a lipsei informațiilor legate de contextele arheologice. Din această cauză cele mai multe artefacte studiate nu pot fi așezate în contextul de proveniență.

Lucrarea prezentată cu acest prilej păstrează o abordare clasică a unei monografii de sit, dar studiile interdisciplinare realizate sunt menite să extragă o serie de date arheologice inedite și binevenite. După un scurt istoric al cercetărilor (Capitolul I), în care sunt prezentate principalele etape ale cercetării așezării, autorul abordează o serie de elemente ale cadrului natural (Capitolul II). Pe lângă constituirea unui cadru geografic al așezării, sunt discutate succint o serie de date topografice ale așezărilor de tip Stoicani-Aldeni, însoțite de hărți topografice pe care au fost localizate unele dintre așezări. În cadrul Capitolului al III-lea sunt analizate structurile de habitat ale așezării, care sunt puse în contextul mai larg al perioadei și al regiunii.

Odată epuizate subiectele legate de istoricul cercetărilor, cadrul geografic, contexte arheologice etc., autorul alături de colaboratorii săi abordează fiecare tip de artefacte ale colecției. Cum era de așteptat, capitolul cel mai consistent al volumului este cel legat de tipologia și tehnologia ceramicii (Capitolul al

MUZEUL JUDEȚEAN BUZĂU

CRISTIAN EDUARD ȘTEFAN

**AȘEZAREA NEO-ENEOLITICĂ
DE LA ALDENI-GURGUIUL BALAURULUI,
JUD. BUZĂU**

- O REEVALUARE INTERDISCIPLINARĂ -

BIBLIOTECA MOUSAIOS 19

CETATEA
DE SCAUN

IV-lea). Analiza ceramicii este structurată în funcție de cele trei etape de evoluție cronologică a așezării (Boian-Bolintineanu, Boian-Giulești și Stoicani-Aldeni). Pe lângă abordările clasice ale studiului acestui tip de material arheologic, în Capitolul al V-lea datele asupra ceramicii sunt completate cu analize petrografice asupra unui lot de fragmente ceramice. Rezultatele obținute completează informațiile cunoscute prin date concrete asupra compoziției efective a materialului din care a fost confecționată ceramica, totodată putând fi stabilită și temperatura de ardere a unor specimene. O atenție aparte în economia volumului este conferită vaselor miniaturale, a unui suport de vas inedit (Capitolul al VI-lea) și bogatei plastici antropomorfe și zoomorfe (Capitolul al VII-lea).

Pe lângă categoriile de artefacte enumerate sunt discutate celelalte tipuri de artefacte descoperite în această importantă așezare neo-eneolitică. De pildă, sunt analizate loturi consistente de artefacte realizate din piatră și materii dure animale (Capitolul al VIII-lea). De menționat că a fost abordată succint și problematica oaselor umane în așezarea eneolitică (Capitolul al IX-lea). În Capitolul al X-lea este abordată fauna de la Aldeni. Studiul arheozoologic a lotului de oase păstrate a dus la reconstituirea paleoeconomiei animaliere a comunității preistorice.

Un aspect demn de a fi remarcat într-o astfel de abordare editorială (reevaluarea unor vechi săpături arheologice) este analiza carpologică (Capitolul al XI-lea). Pe lângă studierea sedimentului păstrat în interiorul a două vase ceramice, au fost analizate și resturile vegetale imprimate pe unele bucăți de chirpici.

Ultimul capitol al volumului este dedicat cronologiei relative și absolute a așezării de la Aldeni-*Gurguiul Balaurului* (Capitolul al XII-lea). Discursul clasic asupra cronologiei relative a fost completat în mod fericit de către cinci date ^{14}C prelevate din nivelul Stoicani-Aldeni al așezării. Așa cum era de așteptat, aceste date plasează aspectul Stoicani-Aldeni pe parcursul celei de doua jumătăți a mileniului al V-lea a. Chr.

Așa cum era de așteptat, concluziile lucrării oferă o scurtă trecere în revistă a principalelor rezultate obținute în urma acestui demers științific. Volumul este însoțit de o bogată ilustrație, care constă în hărți, fotografii ale sitului, planurile săpăturilor și a importantului lot de artefacte studiat.

Victor Sava

Complexul Muzeal Arad

Arad, RO

victor.sava.cma@gmail.com